

Meie Mats

Nr. 9. (191)

Laupäeval, 5. aprillil 1919.

Nr. 9. (191)

Parikas'te fotograafia.
Kapten Krank, Inglise kapten *** ja kapten Reissar
maksalis — esimesed kaks sõidavad ühes suurtüki-
patareiga liinile.

Uudis!!

Lähemal ajal ilmub trükist:

Uudis!!

„Lõbus näitelawa“

Mitmesugused monoloogid, deklamatsioonid, sooloonumbrid iseloomukujutus-
test, soolo- ja naljalaulud, duetid, kupleed, naljakõned ja igasugused pikemad ja
lühemad naljakad ettekanded luules ja proosas.

Kogunud oma repertuaarist Aleksander Trilljärw,
Eesti teatri näitleja.

„Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Hind 6 marka.

 * Tädike Rosmarin. *

Heinrich Zschokke jut. Tõlkinud M. K.

(Järg 7).

Salawanne.

Tädike pidi tõesti nüüd üksi talitama, sest Suusike ja õpetaja-herra olid nüüd nõnda ütelda ühe mütsi all. Säblein märkas kohe lõhet perekonnaliikmete vahel ja katsus õige erapooletult asju ajada, et kumbagi poolt mitte haawata.

Sest tunnist peale ei rääkinud tädike ei oma wennaga ega Suusikesega ühtegi sõna parunist ja protsessist. Tahtis Suusike wahest juttu nende kahe punkti üle alata, kortsutas tädike kulmu ja läks hoopis ära.

Seda rohkem nägi aga adwokat Nappjak wawa. Tädike raha ei hoidnud. „On kord lahutus mõõdas, on ka kõigele lõpp ja parun unustatud!“ Nõnda mõtles ta.

Neljateistkümne päewa pärast sai tädike Nappjalalt väga rahustawa kirja. „Meie asi on eesmärgi ligidal,“ kirjutab ta, „wõit on meie. Tulewal nädalal ütleb kohus oma otsuse.“ — Tädike hõiskas wõidurõõmus, kuid Suusikese ja wenna ees warjas ta kawalasti oma wõidurõõmu.

Kuid pargis kuulis Suusike ometi eesolewast õnnetusest. Parun ei teadnud, mis mure pärast teha. „Mitte midagi ei wõi meid päästa,“ ütles ta, „sest et abikaasa kirjalik nõudmine kohtu ees on, millega lahutus nõutakse. On ainult wormi pärast laulatus olnud selle mehega, kes nelut ta au riisus. Nii kõlab nõudmine. Midagi muud ei wõi meid päästa, o armas, o ainuke! kui ainult sina ise. Sa ise pead protsessist lahti ütleva. Häda on käes, otsustaw päew ligidal. Tunnista tädikesele kõik üles. Temal peab ometi inimese süda rinnus tuksuma. Sa oled mu naine, Jumala ja inimeste ees oled sa mu naine — kes wõib siis sind mu rinnalt ära kiskuda, kui sa ise siit taganeda ei taha.“

Suusike hakkas kahe käega armsa sõbra ümbert kinni: „Ei, ma ei jäta sind maha! Täna weel tahan tädikeselega kõneleda. Tahan talle tunnistada, et sind armastan, protsessi wihkan ja sellest tahan lahti ütelda.“

„On see kõik?“

„Mis siis weel?“

„Suusike, sa oled mu naine! Ütle tädikesele, et sa kui parun von Malzeni abikaasa tema lossis elada tahad, et see sinu kohus on, temaga ühes elada, et see isa kohus on, oma last toita ja üles kaswatada. Mispärast pean ma üksikult elama, ilma sinuta ja meie Pompejusega?“

Paruni proua peitis näo abikaasa rinnale. Ah, tal oli julgust selle peale wawalt mõelda, mida ta nõudis. Suusike pigistas ta kätt ja lubas tädikeselega kõneleda.

„Ma astun sinuga ühes ta ette.“

„Ei, armas, ma lähen üksi. Oigu siis, et onuke mind saadab.“

„Aga kui ta järele ei jäta? Mis siis, Suusike?“

„Jumal teab seda!“

„Homme õhtu saan su käest wastuse?“

„Tingimata.“

„Ja kui tädike mitte järele ei peaks andma, annad sa mulle oma käega kirjutatud seletuse, et lahutusprotsessi wastu su tahtmist on peetud?“

„Ei, aga kirjaliku seletuse annan küll, et ma oma mehega hea olen, ja lahutuse nõudmisest lahti ütlen.“

„Ka hea. Aga kas sa wõid peale seda weel Alam-Sõidus edasi elada? Keegi ei usuks siis su kirja. Inimesed ütleksid: kui ta oma abikaasaga heas wahekorras on, miks elab ta siis lahus ja ei nõua oma õigusi, iga korralku abikaasa õigusi? Suusike, homme toon ma oma wankri parki. Sa tood meie poja kaasa. Malzenist wabandad sa oma sammu. See ei ole kurttegu. Me oleme ju pidulikult laulatatud. Tädike ehk wihastab alguses, küllap onu teda rahustab.“

Suusike ei wõlnud wastu rääkida. Ta mõttes olid liig laialil, ka paruni suudlused olid täna hõõgawamad, kui harilikult.

Wilmane wõitis.

Suusike lükkas otsustawa seletuse järgmiseks hommikuks, sest et ta enne õpetaja herrale kõik selgeks pidi tegema. Onu pidl teda raskel silmapilgul aitama.

„Laps, tee kõik lühidalt!“ ütles onu. „Terwe see lugu pahandab mind. Sa oled paruni abikaasa; sa ei taha tust mitte lahkuda? Hea! Istu ta juure wankri ja sõida fihes lapsega Malzeni. Seal on su koht. Tädikesele ei ole midagi ütelda. Muidugi teeb ta alguses suurt kõra, kuid iga tormi järel tuleb ilus ilm.“

Suusike ja õpetaja herra astusid siis tädikese ette. Mõlemad tahtsid hästi südamikult kõnelda. Kuid tädike istus nii majesteetlikult nende ees, et nad julguse kaotasid. Opetaja herra wõttis ühe näputäie tubakat teise järele. Suusike mängis lillega.

„Armas, kõige parem tädike,“ algas wilmaks paruni proua ja kahwatas päris ära, „ma tahan tesse midagi ütelda, kuid te ei tohi kurjaks minna. Protsess on mulle wastu tahtmist. Ma tahan paruni abikaasaks jääda.“

Tädike ei saanud alguses arugi, wald wahtis kaua tarretanult Suusikesele otsa: „Mis sul õieti wig on?“

„Tal on tõsi taga,“ ütles õpetaja herra, „ja mina arwan ka, et see kõige parem lõpp sellele loole oleks.“

„So? Wõi nii? Tahad ennast, mind ja meid kõiki inimestele naeruks teha? Kui see su mõte on, miks sa siis protsessi algasidki?“

„Ega see mina ei olnud, kes protsessi nõudis, armas tädike?“

„Sa kirjutasid ju ometi lahutuskaebtusele alla?“

„Sest et ma parunit sel ajal weel ei tunnud.“

„Kallis laps, sa kujutad siis enesele ette, et sa teda nüüd tunnud?“

„Ta armastab mind.“

„Usud sa seda tõesti?“

„Ma pean temast suurt lugu — ja ta on ometi mu mees.“

„Sinul olnud mees, armas laps, sinu endine mees! — Ma ei tea küll mitte, mis su meeli nii ruttu on pöörnud, aga kui sa siiski põhjused, viisakusi ja au jalgega tampida tahad — on see meie maja ausa nime õnneks juba liig hilja. Arwatawasti on kohtuotsus olnud. Herra Nappjala eilsed teated rahuldawad mind wäga.“

„Ei, tädi, mul on aega asja parandamiseks. Ma teatan oma wahekorda paruniga awalikult kohtule. Ma armastan teda — wõin ainult oma poja isaga õnnelik olla.“

„Paruni proua,“ ütles tädi nii imelise tooni ja pilguga, mida Suusike kunagi enne kuulnud ega näinud ei olnud, „arwatawasti meeldib teile oma ema õe, oma õge ema se’ja taga romaaniid mängida. Arwatawasti sirutas teile minu wastutulelik herra wend ühe õhtusöögi eest suure lahkusega oma käe abiks. Teie ütelsed on mulle niisama wõõrastawad, kui haawad. Lubab teile teie usk ja tänutundmus minuga, kui mõne lapsega mängida — siis, nii kuidas ise arwate. Te olete omaette inimene. Ohwerdage aga pealegi oma ema au ja õpetus ühe wõõra mehe eest, kes teie au rõõwis, te poega wärdjaks nimetas, ja kellel siis pähe tuli oma wiletsat rahalist seisukorda te waranduse läbi parandada. Mõni teine tütarlaps heast majast oleks kahelnud, kas niisugusele inimesele sünnib oma „ja“ sõna anda. Teile on ta aga hea küll. Nii siis tehke, kuidas heaks arwate. Mina aga ei astu sammugi oma põhjused vastu ja näitan kõigile, et mulle au kallim on, kui kõik muu.“

Nii ta ütles ja tahtis ära minna. Suusike omas lapselikus walus hakkas kõwasti nutma, heitis ta rinnale ja kaebas: „Ei, seda ei ütle mu ainuke, kallis tädi, mu armas ema mitte.“

„Ma ütlesin seda. — Ma ütlen seda ikka. Meeldib sulle meie au ohwerdada, siis küsid sa wähe mu armastuse järele. Ei taha sa parunist lahkuda, sellega ütled sa minust lahti.“

„Aga tädi, ta on parem, kui te arwate. Ta on mu lapse isa, ta on mu mees, kes mind armastab — tädi, tädi, keda mina kõigest südamest armastan.“

„Soowin palju õnne, paruni proua. Te olete wõinud seda mulle ainult kolm päewa peale pulmi ütelda.“

„Tädi, kas te tahate mind õnnetuks teha selle wõõra, hirmsa tooniga?“

„Kuidas wõid sa minu läbi õnnetuks saada, kui sind meie au ja majarahu riisuja õnnelikuks teeb. Küllap ta mu armastuse natukese ära tasub.“

„Pea!“ hüüdis wiimaks õpetaja herra. Tädikese külm toon ja Suusikese walu tegid ta südame pehmeks: „Pea ikka, Suusike! Sul on wäewalt nii palju julgust, et ühe kõwa südamega tädikese armastust ühe wäpramehe armastuse eest ohwerdada; aga tädi, ohwerdab sinu õnne ja su armastuse ainult oma auahne jonnakuse ja kangekaelsuse pärast kohe. Tal peaks rohkem enesega tegemist olema, kui sinuga. Ara siis kaeba enam, Suusike! Jumala õnnistus olgu sinuga, kui sa lähed. Naine peab isa ja ema mehe pärast ~~maha~~ jätma, weel wähem siis ühe tädikese? Mine

sinna Suusike, kuhu sind Jumal ja loodus kutsus — ja Jumal õnnistagu sind!“

Tädi ehmatas oma wenna kõne pärast. Ta ei oleks kunagi uskunud, et õpetaja herra nii ägedalt rääkida wõib.

„Õpetaja herra,“ ütles ta wälise toredusega, „oma noomituskõned hoiu kirikule, kuid mina keelan nad oma toas ära!“

„Ei, tädi, siin on nende koht, ja sa pead neid kuulma! Paha küll, et te inimesed Jumala koda mängumajaks peate, kus wähest pealtwaatajad, wähest jälle kaastegeelased olete. Pärast elate ikkagi oma harjunud elu edasi, kui ei oleks wäljaspool kirikut Jumala sõna tarwis kuulda ja ta järel käia. Sa oled ülekohtune, tädi. Mõtle ise hästi järele. Lase Suusike otsustada ise. Opi enne parunit tundma — siis annad sa taile andeks. Ta on aumees.“

Tädi pööras ükskõikselt wennale selja ja ütles: „Suusike, ma loodan, et sa mõistlik oled, ja mu nõu kuulda wõtad. Ma olen seks liig wana, et oma põhjused sinu tüdrukute järele pärast muuta. See on mu wiimane nõue. Tulewikus ei ole niisuguste asjade üle meie wahel mitte enam juttu, ei sõnakestki. Kas kuuled?“

Tädi läks toast wälja. Opetaja herra saatis Suusikese ta ruumidesse. Ta tahtis teda trööstida. Suusike oli aga täiesti rahulik.

Tädikese wiimseid sõnad muutsid ta meelt, kuid just wastupidises sihis.

„Ma olen kõigeks kindel!“ ütles Suusike. „Ma näen, tädi, ei tagane omast tahtmisest. See tahtmine teeb aga minu, mu lapse ja paruni õnneuks. Ma olen ses wanaduses, kus ma ise enese üle otsustada wõin. Kuid mul ei olegi midagi enam otsustada. Minu kohus lapse ja tulewaste päewade vastu otsustasid mu eest.“

„Mõistlikult öeldud, Suusike!“ hüüdis õpetaja herra: „Mine oma mehe juure. Tädikese raudsed põhjused muutuwad enne, kui talw mööda jõuab.“

Rõõwimine.

Wärisedes ja nuttes, wälja Pompejus käe kõrwal, lahkus Suusike widewiku ajal armsaks saanud majast. Teda saatis onuke ja üks toatüdrukutest. Parun ootas juba pargis. Kohe kadus nutt ja kahtlus, kui ta oma armsa sõbra rinnale heitis.

Waikides läksid kõik läbi pargi, mille lõpus paruni wanker ootas.

Opetaja herra kaelustas weel kord Suusikest ja aitas ta ise wankri. „Jumal õnnistagu sind, armas laps!“ ütles ta. „Ma lähen nüüd koju tagasi ja jutustan tädi, kuidas paruni herra su ära rõõwis. Homme ehk ülehommene tulen ma Malzeni sind waatama, kuid seekord mitte enam ratsa.“

Tänuilikult jättis waimustatud parun onuga jumalaga, istus siis oma armastatud abikaasa kõrwale, poeake süles. Toatüdrukule meeldis wäga see romantilik rõõwimine. Ta kargas rõõmsalt wankri, hõõrus käsa ja kinnitas, et ta ennast niisugustel tingimistel iga päew laseks rõõwida.

„Tädi!“ ütles õpetaja herra, kui ta tuppa astus, „mul on sinu jaoks uudiseid. Paruni-herra von

Malzen rõõwis Suusikese, wäikse Pompejuse ja paruni proua toatüdruku ära.

„Rõõwis ära!“ hüüdis tädi ja kargas sohvalt üles. Ta seisis kul Loti naine. „See on võimata!“

„Seda peaks ma küll paremini teadma, tädi, sest et ma ise paari minuti eest Suusikest paruni wankri altasin.“

„Sina, õpetaja herra! — Kuidas? Ja seda julgeb paruni herra mu maa peal? Minu õetütrega nõnda ümber käia? Ja sina oled niisuguse toore wägiwallaga ühes nõus?“

„Ma ei näe seal mingisugust wägiwalda, sest et Suusike rõõmuga läks. Sa ei kuulnud ju ta palweid.“

Nüüd wajus tädi nuttes ja nuuksudes sohvale ja hüüdis: „Niisugust häbi pole ma ära teeninud. Mis ütleb nüüd ilm meist? Mele jääme kõigele maale jutuainek ja pilkelauaks. Kõik wiisakus, au- ja häbitundmus on porisse sõtkunud. Kõik pahurpidi. Enne ristsed, siis pulmad, armastus ja lõppude-lõpuks rõõwimine. Ja see kõik juhtus minu majale. Ei, nii see asi ei jää. Ma wõtan paruni uuesti kohtuliku wastutusele. Ta rikkus mele rahu.“

Selle ajaga, kui õpetaja herra tädikeselega waldles, jõudis õnnelik abielupaar Malzeni. Siin olid kõik toad walgustatud. Lossiteenrid piirasid wankri fimer ja terwitasid noort paruni prouat. Malzeni külalt ilmusid wallawanem ja teised ametnikud, et Suusikesele tere tulemast ütelda. Suusike oli õnnesoowidest ja auawaldustest nii üle koorunud, et päris rõõmus oli, kui abikaasaga üksi wõis jääda.

„Mu esimene kohus on,“ ütles parun, „et ma wäikse, unise Pompejuse magama panen.“ Parun wõttis wäikse poisi ise riidest lahti ja pani ta ilusasse uude sängi, mis selleks juba ammugi määratud oli. „Kui õnnelik ma olen!“ hüüskas ta, „alles täna tunnen ma õieti, mis tähendab isa olla.“

Siis talutas ta Suusikese läbi tubade. Näitas talle need, mis Suusikesele määratud oлд. Nad oлд kõige paremad terwest lossist, kõige maitserikkamalt mõõbleeritud ja tuhandate wäikste mõnusustega warustatud.

Protsessi lõpp.

Suusike elas Malzenis, kui ilusas unes. Ta suutis waewalt uskuda, et ta õnn tõsi on. Alnult tädi ke kurwastas teda, kuid sellegipärast saatis ta kohe kiirkäskjalaga advokat Nappjalale ja kohtule teate, et ta oma mehe juures elab ja igasuguse lahutuse nõudest lahti ütleb.

Kolme päewa pärast ilmus õpetaja herra noorele paarile külla. „Lapsed, ärge ehmatage,“ ütles ta, „minu järele tulewad seitse wankrit kastide, kastikeste ja kõiksugu majakraamiga. Meestel on kõikidel wäike kilik peas. Rinna ees lillekimbud, kui mets. Kübaratel ja piitsawartel siidipaelad wikerkaariwärdas. Mu pea on ka wähe segane, kuid ainult rõõmu pärast. Tädi ke Rosmarin saadab oma Suusikesele kaasawara ja lahkeid terwitusi hapu näoga.

„Kas tädi ke andis mulle andeks? Kas ta mind veel armastab?“ hüüdis Suusike ja ei lasknud teda suudluste ja kaelustamisega wastatagi.

„Kas sa ei tea, et tal au ja põhjused on? Missugune häbi tawale ja terwete mele ma-

lale, kui inimesed usuksid, et see kõik wastu ta tahtmist sündis! Wastuoksa, tädi ke kiitleb isna awalikult mõlema parteide lepitamisega. Tunaella saatis juba enne päiksetõusu käskjala Nappjalale uudist teatama. Kaardid saatis Waiblingeni. Ta wõtab õnnesoowijaid wastu, ja terve ilm usub, et tädi ke selle heateo korda saatis. Kui ta füksi on, siis nutab ta. Kui ta mu kätte saab, piinab mind. Kuid sellegi poolest on ta kõige parem tädi ke päikese all.“

Suusikese silmad läkstd niiskeks.

„Ja teie, armas parun,“ jatkas õpetaja herra, „kirjutate kohe tädikesele aupakliku kirja, palute naise rõõwimise eest andeks, tänate ka'll kaasawara eest ja tunnistate, et ta emaõrnust tunnete. Siis kaebate, et tädikese abita wõimata on kõike korda saata ja uut majapidamist sisse seada; ilma ta emaliku abi ja nõuta ei tule millegistki midagi wälja. Lõpuks, et oma prouaga homme Alam-Sõitu tuletate, tädikese õnnistust paluma, ta juure õõseks jääte ja teisel päewal ta paariks nädalaks lossi toote ja nõnda edasi. Tehke minu nõu järele! Siis läheb kõik hästi! Ma olen selles kindel. Mele wäike paruniproua laseb aga wahepeal kaasawara kastidest wälja wõtta ja ära korraldada.“

Kõik tehti heameelega onukese nõu järele. Halb ta nõuandmine ka ei olnudki. Waewalt luges tädi ke paruni aupakliku ja liigutawa kirja läbi, kui ta ka kohe rõõmsamaks muutus. Ta walmistas põhjalikult noore abielupaari wastuwõtmiseks kõik ette. Rohkem kui ükskord päewas klanitas ta waltitsejale Säbleinile: „Ma uskordin algusest saadik, et see nii läheb. Nüüd on häda igal pool ja hea nõu kallis. Noored inimesed ei mõista ise endid aidata. Siin puudub midagi, seal lonkab midagi ja nad peawad tädikese abita paluma. Mis ma pean tegema? Ma olen hea, ma olen liig hea! Ma pean wist küll sinna minema ja natuke korda jalale seadma. Jah, nii see asi on, kui mu selja taga asju aetakse. Kõik on pahurpidi.“

(Lõpp.)

„Karjaked“.

Kari määgib karjust taga,
Karjane see puikab aga —
Palkab endal' lootsi,
Põgeneb siit Rootsi.

Kirik, kantjel seisab tühi,
Isfandale peawad pühi...
Õpetaja kadund,
Jalga lastnud, tadund. —

Kukk see üksi torni otjast
Waatab üle maast ja metsast,
Hüüab: „Kukereguu!
Kas see mehe tegu!“

Hambawees.

Õudne õö.

Daani kirjaniku Wilhelm Bergsöe õudne uudisjutt. —u—

Oli jõuluõhtu.

Wäljas põllul kattis lumi tihedalt ja pakjult maad, nagu lained; nagu hoberätt rippus ta akatšiapõõsastes, kust wahetewahel harw lind üles lendas, kui teda ta unest kuljuste helin heidutas, sest aegajalt sõitsid õpetaja maja poole saanid.

Kirikumõisas oldi täis pühalikku ootust. Noor-sugu oli suurde atattappa kogunud; nad olid ümber jõulupuu tantsinud, ta laastanud ja siis küünladki kustutanud; siin oli wäga palju naljatatud, ja kõik oleks wiist ammuigi juba lauas istunud, kui mitte sarnane ime ei oleks juhtunud, et Dr. Simsen tulemata jäi.

See oli enam kui ime, see oli terweniste sündmus, nagu onupoeg Jakob ütles; sest kirikumõisas oli doktor Simsen niisama tähtis jõulude ajal, nagu jõulupuu, pähklid, õunakook ja punsch. Arwamisi oli lõpmata palju, ja onupoeg Jakob tahtis parajasti asja pikemas kõnes teletama hawatä, kui õues kuljuste helin kõlas.

See oli naljakas sõiduriist, mis praegusel silmapilgul õue pööras ja wana, aukartust äratawa õpetajamaja trepi ees peatas.

Esiteks kollane Norra hobusekont pahase pearaputamisega, kuljuste ja punase peahetega; siis midagi, mis nagu mõni suure seljatagusega wana wankri tool wälja nägi, ülewal suurte nahkadega, all sügawa jalakotiga; see kõik seisis reel, mis peale selle weel nagu kõrget kontoripulti kandis, mis aga kutsari jaoks oli määratud, kui teda tarwis oli.

Õpetajamaja elanikkudele ei olnud see sõiduriist wiist uudiseks. Wana õpetaja awas jalakoti, sükkas nahklae tagasi ja tõmbas tõlla sügawusest wäike mehikese wälja, kuna noorsugu kiwitrepil tohtrit wanade tuttawate sõnadega terwitas:

„Hurra, hurra, doktor on jällegi siin!“

Ja tõsi, see oli Dr. Simsen, keda ärewalt oldi oodatud, ja kes nüüd seltskonna ette astus: wäike, punapõseline wanamees, targa näoga, ja aukartust äratawa wäikese musta sametimütsiga peas, seda muidugi alles siis, kui ta omad eskimohilbud maaha oli puistanud.

Oli kerge aru saada, et Dr. Simsen siin majas sõber oli, wõi vähemalt, et ta täna siia mitte surma ega haiguse pärast ei tulnud, sest terwe pere hõiskas ta ümber. Ta tiriti söömattappa, kus talle plats õpetaja kõrwale, laua otsa kätte juhutati...

Õhtuõök oli lõpule jõudnud, oldi tühiste asjade üle räägitud, kui õpetaja äkki küsis:

„Noh, Simsen, mis pakute meile tänasel jõuluõhtul? On teil jutt walmis?“

„Jah, jutt, jutt, herra doktor!“ hüüdis noorsugu läbihegi. „Teie peate meile mõne jutu jutustama.“

„Jah, jutustus?“ kordas Simsen imestanud ilmel, nagu oleks see palwe hoopis midagi uut.

„No muidugi, — ärge tehke niisugust ilmsüüta nägu,“ lausus õpetaja. „Juba wiisteistkümmend aastat olete meile igal jõuluõhtul jutukese pakunud, ei ole siis ka ime, kui te tänagi sellesama tühiga walmis saate.“

„Räägitakse, et teie neid siis mõtlete, kui haigete juure sõidate,“ lausus onupoeg Jakob. „Teie olete kõige parem meie ümbruskonna muinaslugude luuletaja. Jutustage ometi. Kui mina Inglise maal käisin —“

„Noh, olgu!“ ütles Dr. Simsen ironilise naeratusega, mida onupoeg Jakob ei näinud. „Mida te siis tahate?“

„Jõulujutt!“ hüüdis onupoeg Jakob. „Midagi romantilist, midagi fantastilist a la Dickens.“

„Jah, mõni waimujutt!“ hüüdis wanem poiss. „Me puhume küünlad ära ja kustutame lambid, siis kihendab Karoline, kui waimud ilmuvad.“

„Küll sa aga oled paha poiss, Paul!“ ütles Karoline ja punastas üleni ära. „Seda tegin kord ammu, umbes wiie aasta eest. Nüüd aga tahan, et just waimudest räägitaks.“

„Oh ei, — ei ole waja, armas Dr. Simsen!“ hüüdis üks linna sõbrannadest. „Jutustage midagi huwitawat oma noorusest, midagi üliloolist — ah, see on nii kena!“

„Ja liigage weidi kombeõpetust juure,“ ütles õpetaja, kes parajasti oma wanale sõbrale piipu toppis ja puschiklaasi täitis.

„Olgu siis,“ lausus doktor kelmikal naeratusel; tahan kõikide soowi täita, kuigi see mitte kerge ülesanne ei ole. Olin praegu läbisõidul Peter Nileni juures, ta jäi eila wankri alla ja murdis parema käeluu. See tuletas mulle juhtumise mu üliõpilasepõlweest meele, ja siiasõidul mõtlesin weel kord asja läbi. Tahate, et pajatan?“

Õpetaja nikutas pead, lapsed olid aga wahemaal ümber doktori kogunud ja ootasid ärewusega. Wiimane algas järgmiselt:

„See oli mu noores eas, see tähendab: siis, kui ma weel kaheksa- wõi üheksateistkümmend aastane olin ja Söllingiga koos anatoomiat õppisin. Ta oli tubli poiss, see Sölling, jikka lõbus ja wigurite peale walmis, üks kõik, kas ta õlleklaasi wõi lõkufelaua ees seis. —“

Tal oli ainult üks wiga — kui seda nii wõib nimetada, nimelt, ta liig suur täpipealsus. Kui keegi ainult mõni minut hiljaks jäi, oli Sölling kohe pahane, ja ta tuju oli terweks õhtuks rikutud; ta ise aga ei olnud weel kordagi hiljaks jäänud, wähemalt mitte minu õppimise ajal.

Kesknädala õhtul pidi meie wäike sõprade ring minu juure kokku tulema. Olin selle piduõhtu wastu harilikku suurepärasusega ette walmistanud. Olin kolm tooli laenanud — mul enesel oli ainult üks —, piibud täis toppinud ja hanju nii kaugele saanud, et ta mustad sööginõud sohwalik wälja wijs. Aegamööda hakkas seltskond kokku tulema, kell kõi seitse, kuid meie suureks imestuseks

ei olnud Söllingit veel näha. Oli juba üks, kaks ja koguni viis minutit üle seitsme, kui me teda lõpuks treppi mööda kuulsiime üles sammuvat. Ta peatas ukse ees ja koputas kaks korda lühidalt — nagu harilikult.

Kui ta tuppast astus, oli ta nii tige ja kohmetu, et ma tahtmatast küsisin:

„Mis on juhtunud. Sölling? Käisid teil war-gad?“

„Ja müdugi, warastatud on hästi!“ lausus Sölling pahaselt. „See ei olnud aga harilik waras,“ ütles ta juure, kuna ta pealiskuuve seljast heitis.

„Mis teilt siis ära wiidi?“ küsis mu toanaaber Nansen.

„Mu uue skeleti mõlemad käewarred,“ ütles Sölling niisugusel näol, nagu oleks tal wiimane kopik riisutud. „See on aga tõsine wandalismus!“

Meie hakkasime kõwasti naerma, kuna Sölling edasi pajatas:

„Wõite uskuda! Mõlemad käewarred kadunud, just öla kohalt maha löigatud. Ja seejama lugu on ka mu teise kondikawaga sündinud — ka sel ei ole enam käewarsti, kui mu peopesas.“

„See on paha,“ ütlesin omalt poolt juure; „just täna tahtsiime käewarre anatoomiat uurima hakata.“

„Osteoloogiat!“ parandas Sölling tõsiselt. „Too oma skelett wälja, wäike Simsen. Ta ei ole küll nii hea, kui minu oma, kuid ometi on ta täna asja.“

Ma astusin nurka, kus ma oma anatoomia riistad hoidsin, ja mida Sölling naljatavalt „museumiks“ oli ristunud. Kuid kui suur oli mu ehmatatus, kui ma skeleti küll õigel kohal ja üliõpilasemundris tsehako, mööda ja padrunitaskuga eest leidisin, kuid — ilma käteta.

„Mis, kuradi pärast!“ hüüdis Sölling. „Seda on seejama isik toime saanud, kes minugi juures käinud; käewarred on täitsa samalt kohalt lahti päästetud. Sellega oled sina hakkama saanud, wäike Simsen!“

Kiitsin, et ilmüüta olen ja wihastasin eneses, et mu kondikawa mokas oli. Kuid Nansen hüüdis:

„Oodake silmapilk, ma toon oma tuppast; täna hommikust saadik ei ole keegi mu toas käinud, selle peale wõin kas wõi wanduda. Oodake silmapilk, ma olen kohe jälle siin!“

Nende sõnadega tormas ta oma tuppast, kust ta aga ju lähemal silmapilgul häbistatult tagasi tuli. Skelett oli küll oma kohal olnud, kuid käsi ei olnud; nad puudusid just samalt kohalt, kui minugi skeleti juures.

Asi hakkas tõsiseks minema. Asjata mürdsime päid kõikjugu arwamiste ja oletustega. Ma ei saanud asjaga kuidagi hakkama, ja lugu lõppes sellega, et teenri koridori teise otsa saatsime, et ta sealt üliõpilase Rawni käest skeleti tooks; see oli ainult mõne päewa eest hospitali teenri käest skeleti saanud.

Rawn aga oli wälja läinud ja wõtnud kaasa wõtnud. Hans katsus küll ust awada, kuid see ei läinud ial korda. Müüd saatsime teenija islandlaste

juure — maja teise otsa, kuid sealt tuli teade, et Bjöwulf Skafteson oma toaseltlist Einar Skallefangerit skeletiga nii tagunud olla, et wiimiseft peale mõne kundi midagi ei olla järgi jäänud.

Hea nõu oli kallis. Keegi meist ei saanud loost aru. Sölling söimis ja wandus waheldamisi, seltskond tahtis ju lahku minna, kui äkki keegi mööda treppi üles kobas. Kohe kisti üks lahti ja sisse astus pikk kõhn kogu.

See oli Niels Daal, ju sel ajal kaunis wana üliõpilane, keda me kõik wäga hästi tundsiime.

See oli imeelik pois, selle seltsi õige tüüp, mis praegu harwaks on läinud, kuid keda tol ajal veel sagedasti wõis leida. Olukordade iseäralisel määral — nagu ta seda ise nimetas — wõis ta tõeks teha, et ta mitte ainult ühe eksamiga, waid terwest kolmega oleks korruga hakkama saanud; ta oli ülikoolis pea kõik fakulteedid läbi kuulnud.

Usuteadusega oli ta peale hakkunud, kuid Gesawi ja Jaakobi pärimisprofessori paishas ta õigusteaduse rüppe. Juristina oli ta üht kuulsat kihwitsegajate professori uurides otsusele tulnud, et arstiteadus ometi ka üks wäga kena kõrwalteadus on; ta heitis õiguse kus see ja teine ja uuris arstiteadust.

Niels Daalile oli asi wäga tõsine.

„Igal poxil on kaks kõrwa, igal worstil kaks otsa, igal asjal kaks külge, ainult see asi siin wälja arwatud — sel on kolm. (Kiiduawalbus.) Oigusteaduseft seisukohast waadates on meil siin tegemist warguse, sissemurdmise, wõi weel õigem murdwargusega. Asi wõib meid aga wita arwamiste kokkupõrkamisele, nii et me siit kergesti arstiteaduseni läheme, mis meile tõendab, et waras wiist nõdrameelne oli, sest ta wõttis ainult käded ligi, kuna ta ometi terve skeleti oleks wõinud wõtta. Kui ma ta õigusteaduse pärast ka süüdlaseks mõistan, arstiteaduseft on ta süüta, sest ta oli wäheste aruga. Kaks fakulteedi lähewad siin tülli, ja ma ei tea, kummal õigus.“

„Kuid edasi,“ ütles Niels Daal juure, „meil on ju weel olemas usuteadus. Nimelt on mulle saatus — mu endiste koolilaste wanem-te näol — kaks hani ja kaks parti saanud, mis täna õhtul Lars Mathieseni juures ära süllakse, ja mil-leks ma kõrgesti austatud seltskonna oma juure kulsun. Ma näen kätte kadumises ainult saatusse juurt tarkust, et me Söllingi huultelt woolawast suurest tarkuseft sel õhtul pääsesime.“

Daali sõnata kõne wõeti kiiduawalduste-ga wastu; ka Sölling pidi juures rõõmujoowastuses waikima.

Olen sagedasti näinud, et just kogemata maia-stamised kõige paremad on, nii ka siin. Niels Daal kostitas meid partidega, Sölling laulis oma kõige ilusamaid laule, ja jovial Lars Mathiesen jutustas oma paremad anekdoodid, kui äkki wäljas mitmesugustest kõrbest hüüded kostsid, siis kuuldu-s tume mürts ja katkilõõdud ruutude klirin — see kõik lõppes nõrga wafukarijatusega.

„Seal juhtus õnnetus!“ hüüdis Sölling ja tormas wälja.

Ja tõesti, seal juhtus õnnetus.

Kui me puistee uulitsani jõudsite, nägime, et seal üks panker wastu puud oli põrganud, kutsar oli selle juures õnnetult wankrirataste wahel sattunud ja oma parema käewarre just õlanuka juures murdnud. Silmapilk muutus me lõbus pidusaal laatsaretiks. Klaaside ja taldrikute asemel ehtisid lauda läikiwad instrumendid, sidemad, bandashid ja karbikefed, ja me laulu asemel kostsid waese inwaliidi ohked. Me pidulik meeleolu oli läinud ja ei tahtnud sugugi tagasi tulla. Sölling raputas pead ja tegi paljutähendawa liigutuse, kui haige lõpuks laatsaretti kanti. Ta seletus oli, et käsi kõige vähem maha wõetakse, just niisama, nagu meie skelettidel — „iseäralik juhtumine,“ ütles ta lõpuks.

Waikides ja pahas tujus uitasime mööda Kuninga uulitsat koju, ja esimest korda nägi me üliõpilastekasarm, et ta pojad nii wara koju tulid, kui õwast alles õhtust lauluwõiti jorutas.

„Üksteistkümmend!“ hüüdis Sölling. „Eiiga wara, et woodi minna, ja hilja, et liina mööda kolada. Läheme üles, wäike Simsen, wõib olla, saame ehk siiski weel tänase harjutusega hakkama. Sul on ometi „Loderi anatoomiapildid“, ja eks need aita meid hädast wälja; nagu nii tuleb õige palju tööd teha — jõuludeni. Araneetud, et just täna õhtul me käewarred ära kadusid.“

„Doktor wõib üsna kerge waewaga hästi palju käewarsti saada!“ hirmitas teener Hans, kes praegu nurga tagant wälja astus ja Söllingi wiimseid sõnu kuulis.

„Kuidas, Hans?“ küsis Sölling imestanult.

„Oh, see on aga üsna kerge. Kisti ju alles mõne päewa eest kolmainu furnuaia müür maha ja kaewati maa üles, et teist aeda panna. Sedä nägin täna ise, kui sealt läbi läksin. Isand Jumal, on seal aga palju igasugu luid ja luukerefid! Seal on päid ja käewarsti — enam kui tohtril iganes waja!“

„Jah, kuid sellest on meile õige wähe kasu, sest tee sinna pannakse ju kell 7 õhtul kinni. Kell on aga praegu üksteistkümmend!“

„Jah, see on tõsi!“ naeris Hans uuesti. „Kuid sinna wõib nii mõnigi teine tee. Kui doktor läbi portselaniwabriku wärawa — üle hoowi ja weskelt mööda — neljandasse hoowi jõuab, millest kerge on wälja Springgadesse tulla, siis on ta seal, kus müür maha on ristud. Sealt aga olete kerge waewaga furnuaial.“

„Jah, Hans on suurwaim,“ hüüdis Sölling lõbusalt; „seda olen juba ammu tähele pannud. Kuule, wäike Simsen, sulle on see wabrik seest ja wäljastpoolt tuntud, sest oled sagedasti seal elawa Ontzeni juures käinud. Mine tema juure ja laena wõti, et wõiksite weskini pääseda. Seal aga leiad warsti ühe wõi teise käewarre, mis mitte ära murenenu ei ole. Tee ruttu, ole kärmas! Meie ootame aga sind siin ülawal.“

Dean tunnistama, et mul sel silmapilgul suurt lusti ei olnud Söllingi ettepaneku wasiwõtmiseks. Olin weel selles wanaduses, kus inimesel teataw aukartus wanaduse ja surma ees on, pealegi oli käewarte wargus mu meeled segi ajanud.

Kuid tundsin hirmu Söllingi pilkawa naerutuse ja selfimeeste olakehituse ees, ja lühikeste mõtlemise järgi läksin, nagu oleks waja unustatud sigarite järele minna.

Suure waewaga aratajin wana uksehoidja, kellele ette waletasin, et mul Ontzenile tähtis teade on wiia, siis aga tormasin ise üles — tupp, mille aknad wastu furnuaeda olid. Ontzen oli kõlbline isik, ja ma olin ettewalmistatud, et ta mulle täna wõit neljandasse hoowi ei anna, sest tealt wiis tee furnuaeda.

Ja tõesti, Ontzenile näis asi tõsine. Ta lükkas hebrea piibli kõrwale, tõstis lambi kõrgele ja waatas mulle hirmunult otsa, kuna mina talle oma lugu seletasin.

„See on patune lugu, mis sul ees seisab, armas Simsen,“ lausus ta tõsiselt; „kõige parem oleks, ja jätaksid ta tegemata. Seks juhtumiseks ei anna mina sulle wõtit. Haua rahy olgu püha ja rüwetamata; keegi ei tohi segada.“

„Mis pead ja siis furnukaewajatest? Need matawad iga päew ikka uusi ja uusi surnuid wanadele juure, kuid ometi elawad nad rahulikult teiste inimeste seas.“

„See täidab oma kohut,“ wastas Ontzen rahulikult, „beda ei wõi keegi lasta, kuid kui keegi wiguri pärast ja weel punschiaur peas seda teeb, siis ei jää ta karistamata.“

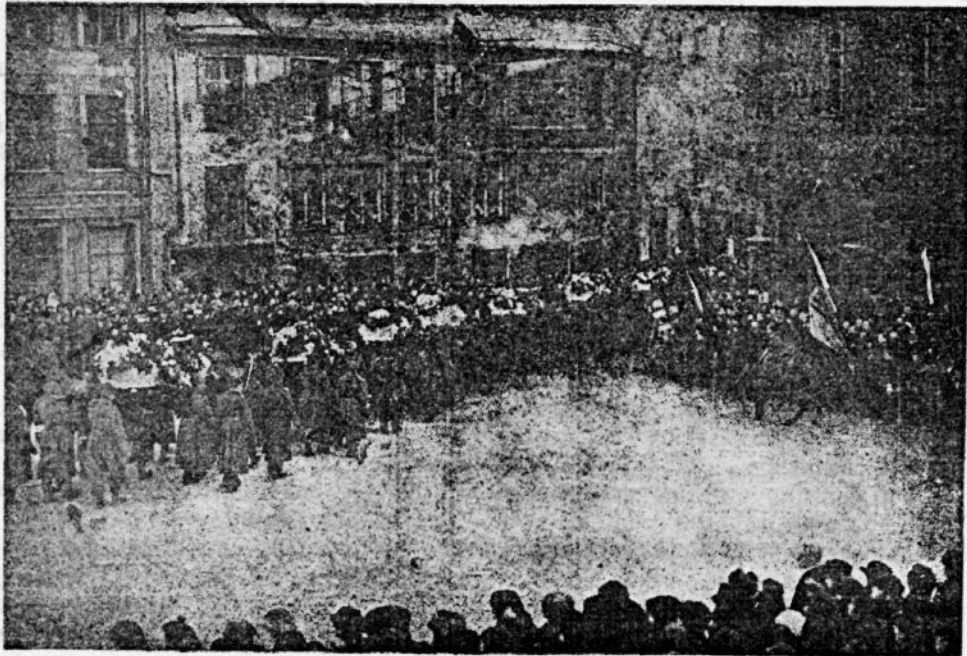
Ma ei salga, Ontzeni sõnad haawasid mind. Kuulda, et mõne koerustükiga ainult punschiaur peas oled hakkama saanud, iseäranis siis, kui weel kahtekümmecki wana ei ole, on kaunis paha. Ilma et silpigi oleksin wastanud, kahmasin suure wõime seinalt ja olin mõne hüppega all uulitsal, sest tahtsin Ontzenile ja Söllingile näidata, et pagona tubli pois olen.

Wärisewa südamega hiilisin wana pimedast käiku mööda — endise Püha Klaara kloostri wäremed — kolmandasse hoowi. Siin wõtsin laterna tollakuurist, süütasin küünla ja juhtisin sammud tuttawa weski poole, kus harilikult ikka töötati.

Kui naljakas nägi täna weski wälja; tõsi, mu raswakuunal riikus ta aukartust aratawad hoorattad, masinad ja tõstewärgid täitsa ära! Ju siin hakkas mu julgus kaduma, kui tume röske leitsak mulle wastu löi; kuid tegin südame kalgiks, astusin edasi, awasin wõtmega neljanda hoowi wärawa ja olingi seal, kust weel ainult mõni samm furnuaiani jäi. Mõne sammuga olin õues ja minut hiljem furnuaia piiril.

(Järgneb.)

Wannas'e fotograafia.

Elanuste langenud Soome sõdurite arasaatmine
Tallinnas (Wana turu kaelas).

Walimiste eel.

Erapooletu weste.

Walimised lähenewad. Kogu maa on täis hüüdeid, sajatust, propagandat ja lendlehti. Iga erakond töötab, et tema see kõige õigem erakond on ja tema eesotsjas tõsised rahwamehed.

Ma olen täitsa abitu selles erakondade tuultepöörises. Juba kuu aega kaalun ma, misuguse partei poolt hääletada, aga see on mul wähe õnnestanud. Olen järgimööda üles tähendanud, kui suure summa ma niihästi hommikuste kui ka õhtuste lehtede peale ära olen raisanud. See tähtis arv on: 275 marka 74 ja pool penni. Wiimase poole penni tekkimine on mulle igatahes arusaamata.

Ühel päewal, kui ma palitut hakkasin selga tõmbama, et oma harilikku käiku alata, koputati äkki ukse peale. Imestasin, kes see küll lausa tööpäewal peaks wõõrsile tulema. Tõmbasin palitu täitsa selga, ja hüüdsin pool pahajelt.

„Sisjel“

Ukse peale ilmus wäike mehike, kes küllma pärast kangenud. Ta kandis wiletsat suwepalitut ja „kõwa“ peas. Arwasin kohe, et see mõni armupaluja on, sest neid wõib ju nüüd igal pool näha. Pöörasin juba kõrwale, et rahakotist mõne määrdinud margi mehele anda, kui see pajatama hakkas.

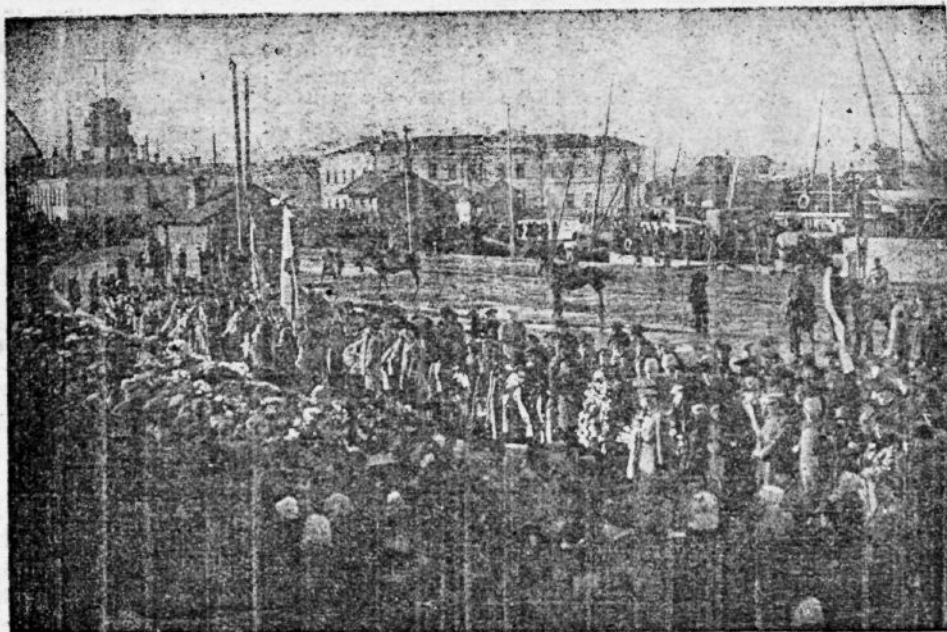
„Austatud Herral! Teie püha kohus on eesotawatel Ajutawa Kogu walimistel ka oma hääle anda. Seda teete teie aga alles siis, kui teil kindel teadmine, misuguse partei poole teie hoiate. Sellepärast: hääletage wastastikkuse rukkijahu erakonna poolt. Ta töötab teile igakord luba muretseada, kui maalt jahu tahate tuua. Peale selle katsumata nisujahust sakramendi-osa wälja nõuda, olgugi, et meie erakond juutidest kaugel seisab. Wastastikkuse rukkijahu erakond on rahwa erakond, ta peab silmas rahwa huwisiid, nii palju kui see angeldamistele ja wõltsimisele tarwulik. Meie erakond tahab aga ka maaküsimuses oma sõna rääkida. Maad saagu igauks, olgugi roostipoti suurusest, ja hakkaku selle, oma maalapikese peal rukist kaswatama... Seepärast, minu herra, hääletage walimistel meie erakonna poolt.“

Ma langesin wäsinult toolile ja wõltsisin, kas arsti lähedal elab. Kõwaga mehike tuhnitse oma kirjataskus ja tõi sealt pataka paberit wälja.

„Siin meie erakonna kandidaatide nimekiri, ja siin walimisefedelid, siin...“

„Hea küll, hea küll,“ olin ma walimis rääkima. „Ma näen, teie erakond on tõesti mulle kohane, küllap ma teile oma hääle annan... Aga wabandage, mul on õige wähe aega, pean isheki-leiwa järele poodi minema,“ waletsin ma ja lükkasin wastastikkuse rukkijahu erakondlase tasku kesi uksest wälja.

Tänane jalutus oli nurja läinud. Wõtsin palitsu seljalt ja istusin lausa häne.

Wannas'e fotograafia.
Sõjaste langenud Soome sõdurite ärajaatmine
Tallinnast (jadamas).

Pst! Keegi kolistas jälle ukse taga. Arvasin tulija hommikuste lehtede kandja olevat, aga kui ta paar korda ahtmetel komistas, tekkis minus paha aimdus. Ust polnud enam võimalik lukku panna, see oleks kahilane olud. Sellepärast otustasin saatusetele otse vastu sammuda.

Enne kui ma üles tõustagi sain, avanes uks ja koge selle järele kukkus paks inimene otse üle kõrge läve põrandale. Seejuures kaisus ta rääkida; millest ma pisut aru sain:

„Kallis sõber ja kaaskodanik! Asutawa Kogu walimised — —“

Ma seisin kui foolasammas laua ääres, kuna paks inimene ennast üles upitas, jatkates:

„— walimised on ees. Teie peate teadma, kellele teie oma auväärt — näh nüüd! — salajase hääle amate. Ilmas on palju, mida ihaldatakse, aga kallis hingewara on ülem! Sellepärast, minge walimise kasti juure ja hääletage kristlikkude kõstriite ettevalmistuse erakonna poolt! Ta tahab ikka sellest kinni hoida, et me kristlikus waimus ja — ja —“

„Armas wend ja kristlik maailmlane — see tähendab kõstriite erakondlane! Ma saan aru teie suurest ülesandest, mis teile peale pandud. Ma loodan, et ma teie erakonda meeles pidama saan.“

„Ja jah, pidage meeles, meie nimekiri on 25. Poistikesed tahawad küll tihti jellele numbritele 1 juure teha, et kurgikaswatuse erakonda propageerida, aga see ei tähenda midagi... Meie erakond on ja jääb tõsiseks erakonnaks, kus on kari ja karjased... Jumala armistus olgu sinuga, wend...“

Ma olin wäljapääsemata seisukorras. Läbi akna polnud võimalik kuhugi põgeneda. Sellepärast ütlesin:

„Armas wend ja kurgikaswatustlane...“

„Ei,“ parandas teine... „Mitte kurgikaswatuse erakondlane, waid kristliku kõstriite ettevalmistuse... Nende nummer on 125!“

„Üks ta kõik, kallis wend, palun jätke mind rahule, ma olen waene mees, mul pole midagi teie erakonna heaks annetada... Aga küll ma, jah, meeles pean...“

Ka selle mehega pidin ma sedasama tegema, mis eelmisega. Waewalt olin ta wälja wisanud, kui kojast hirmus kära tõusis. Koge peale selle ilmus uksele määratud meesterehwast, mingisugune saladuslik kastikene kaenla all. Tal olid tigidad filmid ja juuksed segamini. Ma olin otse hirmunud.

„Mis? — Kes see, kuriwaim, oli, kes siit praegu ära läks? Aha — wa' kõstriite erakondlane — ajab peale oma musta tööd...“

Siis kõhatas ta, oma kastikest ettewaatlikult põrandale pannes. Sel ajal sain ma mahti kõnelema hakata.

„Õelge mulle, kes te olete ja mis te soowite? Ja mis on teil kastikese sees — jumala pärast, need on pommid!“

„Arge kartke midagi! Pole ühtegi pommi! Ma olen saapawikisija... Austatud herral Kodaniku kohus kutsub teid walima! Hääletage saapawikisijate erakonna poolt, sest see armastab ikka puhtalt tööd, olgugi, et see tää ka must on ja hääd

ära määrib! Herra! Kui teil elus veel midagi armsamat ja ilusamat peaks olema, siis hääletage meie erakonna poolt!"

Mul liikujid suured higitiljad mööda nägu maha. Waewalt juutsin ma wastata:

"Saapawikisjate erakond — see on ju wäga kena, aga mina... mina pole kellegi saapawikisja, et teile häält peaksin andma!"

"Mis jellest! See ei tähenda midagi! Teie wõite olla ka minister, aga tahate siiski, et saapad läikijad oleksid... Olge head, siin on meie puhastustöö programm: enne õhuke kord wiksi peale, siis nühkima hakata, siis pisut suitsu tõmma ja lõpuks wahi nõnda..."

"hm... Aga kuidas on teie erakonna eeskawa... nii õelda... maaküsimuses?..."

"Maad olgu igalhel, see on arusaadaw, mitidu peakid inimesed õhus käima, ja see oleks meie surm. Ja mis üleüldse maasse puutub, siis wõib see võimalikult porine olla. Küllap meie kolme marga eest saapad puhtaks teeme..."

Ma pidin otsele jõudma, et mul selle mehega midagi peale põlnud hakata. Katsusin teda rutem wälja wiisata. Saladusliku, nüüd aga awalikuks tulnud kastikese lasksin talle järele lennata.

"Oma niisuguse musta tööga tahab ta puhas olla!" õhkajin ma ja heitsin woodisje, lootes nüüd ometi rahu saada.

Aga wõta näpust! Juba oli keegi jälle ukse taga. Seekord otustasin ust mitte lahti teha, las' tuleb sisse ehk mingi tagasi. Kui aga ukse tagant hale laul kostis, siis ilmus mu näole rõõmulik sära, sest ometi oli seal inimene, kellega arwatawasti mõistlikult rääkida wõis. Otisjin walms paar marki ja awasin ukse; seal seisis kõhn mees-terahwas, aastate poolest hauale kohane. Kohe jättis ta laulu, tahtis midagi ütelda, aga kui ma raha pakkusin, tegi ta imeliku näo ja wastas:

"Wabandage... ma olen lauljate erakonna liige... Minu herra! Kas te teate, mis on lauljate erakond? See on erakond, kes tahab ka kunsti Asutawas Kogus läbi wiia. Meie nõudmine on, et kõik Asutawa Kogu liikmed laulda oskaksid, olgugi, et igalüks omal wiisil ja enda maitse järele. Meie ei räägi ju veel mitte koorilaulu asutamiseftki, aga küllalt on sellestki, et mitte igalhe laulu Asutaw Kogu kuulda ei wõtaks. Sellepärast — maha endine kõnelemise wiis — nüüd on parlamendi kõned oratooriumid, üksikud muusikatükid; mõned weidrused ettepanekutes peab kupleedena ette kantama, kuna seejuures ka Asutawa Kogu liikmetel näitelawaline eelharidus ei pea puuduma!"

Kõneleja waikis. Ta haaras portfelli käputäie noote ja ulatas minule, õeldes:

"Siin on teile tutvustamiseks mõned palad tulewaste ministrite kõnede jaoks. Teate, oma komponeeritud... Lauljate erakond ootab teilt, minu herra, lahket wastutulekut!"

Ta pigistas mütsi tugewalt pähe ja lendas õhe sammuga wälja.

"Ometi wiisakas inimene!" mõtlesin ma. „Jse lähed, pole tarwis wälja wiisata!"

Ja ma langesin jõuetult woodi tagasi, kuna pea hirmjalt ringi käis. Walimiste-eelne palawik oli ka minu külge hakanud.

Järgmisel päewal otustasin ma ennaft elukinnitajate erakonda üles anda ja selle poolt hääletada, ehk wastasel korral üles puua ja walimistest üleüldse mitte osa wõtta. Oswi.

„Meie Matsi“ era-agentuurist.

Meie maakeralt, 1. aprillil. Üleilmline juutide kongress otustas oma kodumaaks Eesti-maa walida, mis piima ja nisu annab. Kokkuvõrdamine algab lähemal päewil. Prl.

Kilulinnaft, 2. aprillil. Kiluriigi walitus leidis, et rahwa kaertega toitmine kasulikum on kui nisudega. Sellepärast otustati sisseweetaw nisu Rootsimaaft saata ja seal kaarte ja otrade wastu wahetada. (Agentuuri wahemärkus: Imestati, et enamlased hobuste toiduga peawad leppima, nüüd aga nähtakse meilgi ära, kui hea see maitseb. Las jõowad juudid ja rootslased nisu — nendele on see hea küllalt — kui aga meil kaeru oleks.) Prl.

Lätimaalt, 31. märtsil. Üleüldine au- ja kiituse laul Eesti walitsusele, kes Läti suhkru Tallinnast üles leidis. Prl.

Türgimaalt, 31. märtsil. Suur naisliikumine. Naisõiguslased nõuawad mees-haaremite sisseeadmist. Et meestesugu wähe, peale kohitsetute, hakatakse neid wäljastpoolt sisse wedama. Meestesooft neitsid, hoidke elama kaubaga kauplejate eest! Prl.

Tähtede pealt, 1. aprillil. Kõigile maailma kaartele saadetakse ärawalitud profhetid kuulutama hukkaläinud maailma rahwastele Igijõudnud wiimsest päewast ja Kristuse teisest ilmumisest. Eesti rahwale saab see kuulutatud õp. hahni suu läbi. Prl.

Pealtpoolt pilwi, 31. märtsil. Wana jumala pale ette ilmusid maapealsed saadikud ja rääkisid:

„Me oleme näjast!“

„Me oleme halastil!“

„Meid lastakse maha!“

„Meid poodakse üles!“

„Meil ei ole usuwabadust!“

„Ei ole streigiwabadust!“

„Ei ole sõnawabadust!“

„Ei ole mingisuguseid õigusi!“

Jne., jne., jne.

„Tule alla ja aita meid!“

Wana Jumal kuulab, mõtleb ja ütleb:

„Keiserrigid ma häwitan, kuningrigid lõõn ma ümber, aga demokraatlise wabariigi peale mu hammas enam ei hakka. Minge ja kandke oma koormat!“ Prl.

Õnnetu ja õnnelik kompveki kuningas.

(Muinasjutt).

Mitte just väga enemuistset ajal elas kujukil linnas üks rõõmus, ümargune ja elustiiline mees, kes kompveki- ja präänikutegemiseiga kümne aasta jooksul miljonäriks oli saanud. Tema nimi oli Jüri. Tema hinge oli minu wanaoma, kes mulle selle muinasloo jutustas, ära unustanud.

Igalüks, kes seda tüsedat, täisnuumatud ja alati punetawa näoga meest nägi, arwas kindlasti, et niisugune rahawürst italagi haigeks ei jää ja igawesti elama jääb. Siiski, ühel ilusal päewal sai elurõõmus mehikene suurest „tiputamisest“ peapõletiku ja pidi sängi heitma. Nüüd lamab ta üsna waikselt ja mõtles kadedusega nende magustuste peale tagasi, mis ta enesele ja rahwale oma eluaja jooksul oli walmistanud. Tema naine, pikk, sale da kehaga Betti, istus kurwalt tema sängi kõrwal toolil, waatas piisawalt põrandale ja ohkas, sest Jüri oli järsku oma lõbusa tuju kaotanud ja kogu oma tüseduse ja wärskuse.

Äkiselt muutus aga Jüri nagu rõõmsaks ja ta hüüdis: „Haha! Mul oli ikka õigus!“

Saleda kehaga Betti kargas elmatades püsti ja pööras silmad sängi poole.

„Ma olen ainult uudishimulik,“ sosistas haige naeratades, „mis suguse loomakehse minu hing wandab, kui ta mu kehaga jumalaga jätab?“ Sest ta uskus hingederändamist ja igasuguseid spiritistilisi lollusi.

„Aga Jürikenel!“ hädaldas sale da kehaga Betti. „Kuida wõid sa omelti niisugiselt rääkida! Mäne päewa pärast oled sa jälle terve ja siis saad jälle tüsedaks ja priskeks nagu ennemalt.“

Need olid aga walmused sõnad, mis ta oma sale da kehaga Bettilt kuulis. Sest lähem olawus, kes temaga rääkis, ei olnud alam ega ülem kui Püha Peetrus. Ta seisis taewawarawa juures ja ütles: „Tere hommikust, minu armas kompveki-kuningas! Rõõmustan ennast, et teie ka meile tulite. Aga enne peab teie kõrgeauline hing pisut rändama. Palun siia sisse astuda!“ Ja ta juhatis Jüri ühte suurde saali, mille uksele suurte jähkedega oli kirjutatud: „Rändajatele hingedele.“ Kui ta sisse astus, wõtsid teda wägewad muusikahelid wastu. Seal oli parajasti sinfoonia-konferti, mida õnnis Beethoven isiklikult juhatas.

„Mii on siis ikka õige, et hinged peale surma rändama peawad!“ hüüdis Jüri wõidurõõmsalt.

Orna ja maheda häälega ingel küsis temalt tema endise nime, seisuse ja elukoha järele. Siis lõi ingel suure raamatu lahti.

„Hm, hm!“ ütles ta noomiwalt. „Ilma naise teadmata oma kodukooliõpetajannaga keelatud ühenduses olnud — see kuulub juba esimese järgu pattude hulka. Muhtluseks üks aasta hinge-

rändamist! Looma wõtte oma soowi järele ise wälja walida.“

Tükk aega murdis Jüri selle üle pead, et mis suguse looma ta selleks küll walima peaks. Wiimaks tuli ta hea mõtte peale. Ta walis enesele ühe tuttawa pagari taksi-koera, kes kujagil agulis elutses ja keda ta väga hästi tundis.

See märgiti raamatuse üles ja waata — kobe rändas tema hing tähendatud koera sisse, kes sieli aru ei saanud, mis temaga sündis.

Jüri oli tundmus, nagu oleks ta nüüd palju rohkem kui ennemalt, kõige wähem midagi üli-koera jarnast. Aga järgmisel hommikul, üsna wära, lipsas Jüri salaja teewarawast wälja ja pistis punuma. Tema plaan oli juba walmis. Ta jooksis oseteed sinna poole, kus ta oma kodu teadis olewat. Aga see ei olnud sugugi nii kerge täide saata, nagu ta seda enesele ette oli kujutanud. Omaks suureks üllatuseks märkas ta, et ta iga uulitsanurga, iga trepi ja iga laternaposti juures tahtmatalt peatama pidi. Suurt meelepaha sünnitasid talle ka teised wäiksemad ja suuremad uulitsal hulkujad koerad, kes teda tema teekonnal liiga sagedasti tülitama tulid. Selle juures tuli ta ka piinlikule arusaamisele, et ta sugugi, nagu ta ennemalt uskunud, isajugu ei olnud, waid hoopis õnnetu soo hulka kuulus! See tabas teda nagu pikselöödä. Tema hing ei olnud oma kestawalimisega mitte küllalt ettewaatlikult talitanud. Kuid mis sündinud, oli sündinud. Selle wastu ei olnud midagi enam parata. Nenda jõudis ta oma maja ukse ette. Õnnelik juhtumine tahtis, et parajasti üks lihunikku poiss kõogiukse juures kõlistas, et tellitud liha ära anda. Ta jättis ukse lahti, ja Jüri lipsas sisse, ilma et kõõgitudruk seda tähele oleks pannud. Ruttu jooksis ta hästi tuntud treppi mööda üles. Lastetoast leidis ta Maksi ja Mooritsa, oma mõlemad pojad. Rõõmsalt kargas ta tagumiste jalgade peale püsti ja hüüdis saba liputades oma waimustust selle üle awaldada, et ta nendega jälle kokku on saanud. Sealjuures nägi Jüri ennast esimest korda peeglist ja märkas, et tal pruun läikiw nahk oli, süsimustade kõrwadega, walge rinna ja kollaste üsna kõwerate jalgadega. Poisikesed kartsid esiti wõrrast koera, aga see juutis peagi oma äärmise armastusewäärilise olekuga nende usalduse wõita, nii et nad teda silitama hakkasid ja teda oma armsaks „kuisuks“ nimetasid. Ülendawad tundmused täitsid Jüri rinda ja tal oli tundmus, nagu oleks ta praegu rõõmupisaraid walada wõinud. Sel silmapilgul ilmus preili Liina kambrisje, ilus, punapõseline ja särawate silmadega kodukoolitajanna, keda Jüri nii sagedasti salaja oli suudelnud.

„Helde taewas — üks koer!“ hüüdis ta elmatades ja karjatas walljusti, kui Jüri saba liputades tema najale püsti kargas. Ta tahtis teada, kuidas see loom laste juure oli sattunud. Maks ja Moorits ei teadnud talle selle kohta seletust anda. „Ja kirpa on tal ka!“ hüüdis Liina ja sirutas hirmuga mõlemad käed tagasiõrjuwast Jüri poole. Jüri istus kummuli ees ja tarwitas wahaldades

ühte oma tagumistest jalgadest naha sügamiseks. Seal juures silmitses ta haledalt kord ühte ja kord teist oma ümberseisjatest. Jah, ka kirpa oli tal! Niisugused halbused ei olnud tal kestavalimise juures sugugi meele tulnud.

„Meie peame ta kohe välja viskama!“ otsustas Liina võõrastava karmusega ja sugas jalaja oma jalga.

„Ah, ta on nii ilus koerakene. Meie tahaksime teda oma juure jätta!“ hüüdis Maks ja Moorits nagu ühest suust. Jüri oleks jälle kõige kirglicama tahmisega ühe oma tagumistest jalgadest tegewusesse pannud, aga ta surus hambad kokku ja kannatas. Kui teda välja oleks visatud, mis siis?

Ja jälle awati üks, ja üks leinariietes naiskuju, kahwatanud näoga ja punaseks nutetud silmadega ilmus ukjeläwele.

„Betti!“ nuuksus Jüri vaiksest ja kargas rõõma kiunumisega talle wastu. Maks, Moorits ja Liina seletasid, mis juhtunud oli.

„Mõh, hea küll!“ otsustas Jaleda kehaga Betti. „Kui teie sellest nii suurt lõbu tunnete, siis võib koerakene meile jääda — kui teda keegi ajalehes kui kadunud omandust tagasi nõudma ei hakka.“

Jüri hakkas juure rõmuga haukuma ja kargas nagu meeletu jaba liputades ja häja lakkudes ühe juurest teise juure.

„Ja kirbud?“ küsis Liina.

„Usna liblalt. Wannitaae teda, preili, ja ta on nendest kohe lahti.“

„Oige wastik ülesanne!“ ütles Liina. „Aga armastuse pärast laste wastu tahan ma seda siiski teha.“ Ja Jüri poole pöördes hüüdis ta: „Tule, koerakene, tule!“ ja wilistas — ehk see talle küll hästi ei õnnestunud. Jüri tuli ka tõesti. Ilusast, punapõselisest Liinast kord pestud saada, see näis talle õige meelitaw olewat.

„Aga kuidas on siis selle koerakehe nimi?“ küsis Maks.

„Nimetame teda Jukuks!“ arwas Moorits. „Kui meie teda peseme, siis võime teda ka ühtlasi ristida.“

Nüüd läksid kõik üheskoos wannituppa. Liina laski lumewalge supeluswanni wett täis jooksta, pool külma, pool sooja. Siis kääris ta warukad üles, nii et ilusad, lihawad käwarred nähtawale tulid, mida Jüri väga sagedasti nii magusalt oli näpistanud. Peale selle haaras ta Jüri turjast kinni ja hakkas teda seebi ja harjaga hoolega puhastama kusiüures ta teda ka wabest wee alla kätis, nii et waelse loomakehel kõrwaotsagi välja ei paistnud. See walmistas Maksile ja Mooritsale suurt lõbu ja nad karjusid hurrah.

„See ei ole enam wiisakas!“ mõttes Jüri ja puristas wabest meelepahaga. „Ja, kui ma nüüd weel tõsine Jüri oleks ja poisid meid tähele ei paneks — — oh!“ ja ta saatis ihaldawaid pilke Liina poole...

„Oh Jumal, oh Jumal!“ hüüdis Liina äkitseft koomilise ehmatusega. „Meie ei wõi teda mitte Jukuks ristida.“

„Mispärast mitte?“ küsis Maks.

„Ta on tüdruk!“

„Kust teie siis seda teate?“ küsis Moorits.

Liina plahwatas heledasti naerma.

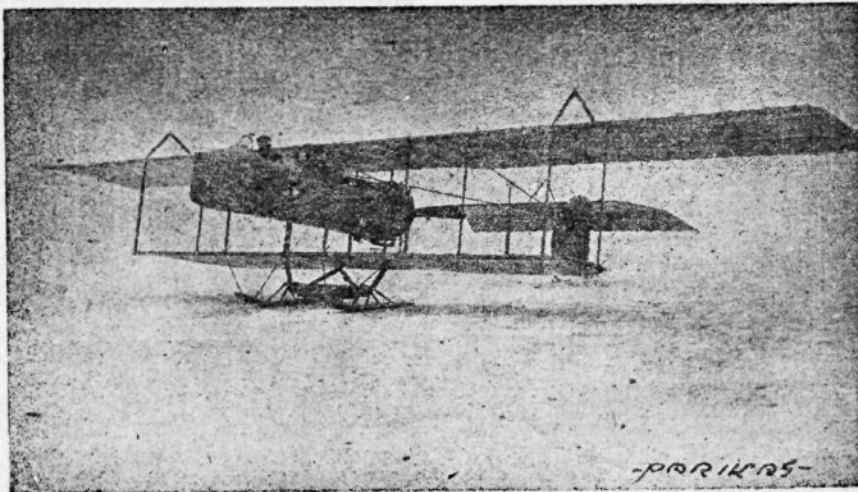
„Rumal pois! Mis jaoks olen ma siis eksami teinud?“ arwas ta. „Et ta aga tüdruk on, siis tahame teda Stellaks ristida.“

„Kas kirbud on nüüd kõik surnud?“ küsis Moorits lühikeste wahaja järele.

„Ma loodan seda!“ arwas Liina ja tõstis Jüri wannist välja. Weisi jooksis tal jaba mööda alla ja tema wälimus paistis õige kahetsemisewäärt olewat.

Kui Jaleda kehaga Betti kuulda sai, et wäike taks tüdruk on, siis oli talle see teade õige wastumeelt. Aga Stella oli nii armas loomake ja lapsed armastasid ja kallistasid teda otse pööraselt. Iii otjustati siis Jürit edasi pidada. Jüri oli kõige õnnelikum koer terwes linnas. Ta elas nagu taevas. Ta oli jälle omaksete juures ja maihes õnnelikul määral — nii palju kui talle seda muudetud wahekorrad armu suhtes wõimaldada lubasid. Kahjuks olid aga ka jellel elul oma warjuküljed. Teda armastati ja kallistati, aga siiski kui koera. Tema pojad nõudsid, et isa rohuaias mängupallile järele pidi jooksuma, mida nad pilouiso, ja äsjitajid teda sagedasti metjas orawaid taga ajama, kuni tal keel lõugade wahelt välja rippus. Kodus tegid nad temaga igasugust janti. Ta pidi läbi rõnga hüppama. Ehk nad sidusid talle jälle tühja kilutoosi sabasse ja tahtsid endid surnuks naerda, kui ta sellega meeletlikult ja jäledat kolinat tehes treppidel üles ja alla jooksis. See oli juba alandaw ja haawaw. Seft ehk teda küll Stellaks hüüti, ei unustanud ta kunagi, et ta Jaleda kehaga Betti mees, Maks ja Mooritsi isa ja ilusa Liina austaja oli. Ka tema wahekorrad Maaliga, pakju kõõgiüdrukuga, jättis paljugi joowida. Jüri pidi niimelt kõõgis magama. Seal juhtus siis sagedasti, et Liini hommikutel kõõgi mitte just nii wubta ei leidnud olewat, naagu õhtul sellest lakkudes. Niisugusel juhtumisel haaras ta Jüri turjast kinni, pekkis ta rihmaga tublisti läbi ja wiskas ta siis mõneks tunniks keldrisse pattu kahetsema. Jüri tundis enese niisugusel korral trööstimata haawatud olewat. Seft keegi ei olnud puhtam, nagu ta seda oma eluajal oli olnud. Aga ta pidi tahmatalt tunnistama, et tema inimline hing koera loomilisest instinktist wõitu ei saanud. See oli pahe, mis talle meelehärma sünnitas ja halba warju tema muidu nii roojilise elukorra peale heitis.

Üks magus troost oli talle siiski osaks saanud: Ta oli oma naise ja laste juures, ilusast Liinast ei maksa rääkidagi! Armastuse pärast nende wastu püüdis ta kõik halbused ära kannatada. Ta tundis enese rahuldatus olewat, kui tema naine teda wabest sülle wõttis, lapsed temaga mängisid ja Liina teda silitas. Ja kui ta neil wabest keelega jalaja üle näo sai niilpata, mille peale ta õige karmas ja maias oli, siis tundis ta enese äärmiselt õnneliku olewat. Ainult Liinale oli niisugune ar-

Parikas' te fotograafia.

Eesti lennufassin.

muuawaldus wastik ja kirus igakord pahaselt: „Pflii, wana koera-näru!“ Ka jälleägemine oma wanade sõprade ja tuttawatega, kes juhuslisest külalisteks tulid, walmistas talle suurt rõõmu. Üliõnnelik oli ta siis, kui need õndsast Jürist nimelt head teadsid rääkida ehk talle suhkrukiiki suhu pistsid, mille eest ta siis ilusasti „sitsima“ pidi. Nii elas ta õnnelikka päewi. Kuud kadusid kuude järele. Aga aiat ei ole päiksepaistelised päewad. Tema sõber Trimmel, kes klaverid ja lööfapille tegi, ilmus ikka sagedamini tema saleda kehaga Betti juure ja tõi ikka lilli ja roose kaasa. Veel kahelast oli tema lahkus Jüri wastu. Ta wõttis tema sülle ja nimetas teda kõige kenamaks koeraks, keda ta kunagi näinud. Ja ühel pühapäewal, peale lõunat, awaldas ta kõige saledama kehaga Betti oma armastust. Ja Betti ütles ka „ja“ ja langes selle mehe rinnale, kes klaverid ja lööfapille tegi ja sellega rikkaks oli saanud. Jüri, kes seda pealt nägi, ei suutnud ennast enam taltsutada ja hulguis mis hirmus! Trimmel ja saleda kehaga Betti hakkasid waljusti naerma.

„Nagu tahaks ta meie wastu protesti awaldada!“ tähendas Trimmel ja naeris uuesti, et wats wabibes.

„Ma usun, Stella tahab hooi peale minna.“ tähendas saleda kehaga Betti, awas ukse ja wiskas Jüri wälja. Usna murtult ja rõhutud südamega hiilis ta trepist alla söögituppa. Siin leidis ta punasepõselise ja särasilmalise Liina eest. Ta kargas talle sülle ja püüdis enesele seal aseme mõnusaiks teha. See oli paksam tema haawatud südamele, aga ainult ajutiselt. Fakt, et tema naine teda nii ruttu unustada wõis, näris hirmsasti tema südant. Et teda enam tuppa ei lastud, kus Trimmel ja saleda kehaga Betti üksi olid, siis kuulatas ta, armukadedusest piinatud, ukse taga. Iga kord kui ta kombrii õhkamist ehk mingisuguseid kahilast hääli

kuid kuulis, tundis ta walusaid pisteid südames. Tema järeltulija õnn sünnitas talle põrgu piina. Ta märkas, kuidas ta ikka rohkem minewikku wajus ja kuidas teine tulewikust ikka rohkem olewat kule lähenes.

„Selle koera-näruaga ei wõi enam wälja kannatada!“ ütles kõõgitudruk ühel päewal ja andis talle jalaga ühe walusa hooi ribide wahel.

„Noh, see puudus weel! Noh, see puudus weel!“ mõttles Jüri ja jooksis haleda hulumisega aeda, „Minu tõsine katsumiseaeg näib alles nüüd algawat!“

Ja tal oli täieline õigus. See algas alles nüüd. Trimmel headis ühel päewal tõendada, olewat waga kahju, et Stellast kui puhasttõugu taksi järeltulijaid ei ole. Tema sõbral, ühel muusikandil, olla isane puhast tõugu taksi-koer ja sõber igatsewat enesele heameelega noori kutsikaid. Kui Jüri seda kuulis, jäiwad tema jalad hirmu pärast weel rohkem kõweraks, kui nad juba olid. Noh, see puudus weel!! Tema, Jüri, endine kompweki-kuningas, pidi kui Stella kutsikaid poeqima. See oli juba niisugune äärmine lollus, millest mõistus enam sugugi kinni ei suutnud haarata! Sellest kawatsusest pidi ta triibu läbi tõmbama. Ja ta tõmbas ka. Murtud südamega hiilis ta weel samal õhtul oma majast wälja ja jooksis ära, ofseteed järwe poole. Järwe kaldale jõudes wiskas ta enese wette. Hu — oli wesi aga külm, jääkülm! ...

„On sul juba parem, mehekene?“ küsis õrn naisterahwa hää. Ta tundis rääkijat häälest — see oli tema saleda kehaga Betti!

„Kus ma olen?“ küsis Jüri ehmatades.

„Oma fängis, mehekene — kus siis mujal!“

„Ja mul ei ole tarwis — puhast tõugu — taksi-kutsikaid — ilmale tuua —?“

„Aga kuidas tuleb sa selle peale?“

„Jumalale tänu!“ ütles Jüri naeratades ja uinus jälle magama. —

Ja nad elasid mõlemad õnnelikult kuni surmani.

„Defirum tremens“.

Ankeet.

Et meie rahwa tahtmisest kindlat pilti saada, jelleks pani „Inimeste erakond“ teadetekorjamise toime. Erakond tahtis nimelt teada, mida keegi inimene Asutawalt Kogult nõuab.

Nüüd on teateid juba terve eeslikoorem kokku tulnud ja „Meie Matsi“ kirjasaatjal oli juhus ennast nendega tutvustada.

Wihuwere mehe soow.

Kõrgeauline Inimeste erakond.

Meie pool on ilmad nõnda ütelda waresekarwa, ega ole õiget jula ega külma. Mis sa sellega teed! Wa kõmpa Jüri läks heinu tooma ja ajas raibe looma rappa — katsugu nüüd, kuidas läbi saab. Meie pool on siin kohutaw kuritegu ilmjiks tulnud, koertele antakse leiwatükiga sarwe pindu sisse. Ega niisugusest loomast saa enam asja ühti. Pean oma kirja lõpetama. Ma ei ole kirjamees ja kui Inimeste erakond ei oska aru saada, eks lasku mõnda teist targemat üles lugeda. Ah jah, teie küsite ikka seal linnas, kust ma maad tahan. Ega mujalt ühti, kui ikka palun mõisa kapsaaeda endale.

Lehitsejin edasi ja leidsin, et 15 Wihuwere meest mõisa kapsaaeda palusid.

Inimeste erakonna asjaajaja oli need kirjad kõik ühte pakki sidunud ja sellele märkuse peale teinud: „Sekretär teatagu neile, et need 15 kõik mõisa kapsaaja omale saawad.“

Kõmbergi walla meeste soowid olid ühes hunkus. Wõtsin ühe pealt:

Inimeste erakonnale Tallinnas.

Meil siin ei ole jeebikiwi. Kaupmehed müüwad jeebikiwi pähe poodides walget peekiwi, aga naised ütlevad, et sellest ei pea seepi saama. Wal-las on sügelised. Meie julgeme oma häda kõrgest-sündinud erakonnale kaewata, sest küll ta arwile ikka hakkab jeebikiwi tegema. Ah, aulik erakond lubab maad. Noh, eks mulle kulu ikka oma 300 tiinu ära. Kui nüüd juba kord wõtu aeg on, ega teda siis igapäew pärast enam saa. Ja ega see mulle ka palju olegi, sest mul on kolm poega ja neli tütar, kes muidugi ka mehele lähewad. Kui erakond oma poolt weel weidi juure riputab, ega seegi wiga tee.“

Erakonna asjaajaja oli kirja alla punase pliitafiga kirjutatud: „Sekretär teatagu adresi jä-rele: Inimeste erakond täidab ta soowi ja ri-putab oma poolt weel juure — muidugi, kui ta hääle erakonnale annab.“

Kõmbergi mehed küüsid kokku 35.493 tiinu 2¼ wakamaad maad, misugune soow lubati täita ja kõigile weel juure riputada.

Silmawee wallast oli terve kaenlatäis aru-andeid sisse saadetud. Misugust tarkust ja rahwa tahtmise awaldust sealt kõik leidis. Nendest wõiks üksi 10 „Matsi“ täita. Wõtame ainult ühe.

Suure auga erakonnale Tallinna.

Mis sa teed, ega sa ei saa kuidagi jalgu alla. Aasta paari eest murdis hundi riju paar mullikat ära ja tänawu nendel jälle jalad haiged. Mitte nendel ei ole jalad haiged, keda hunt ära murdis, waid teistel. Mu naine ütleb ikka, wana Tiinu on meie loomad ära teinud, aga ma ütlen: tühi naiste lora. Ma tean, kus wiga on; hein on silt. Ega hunt wiist küll sellepärast ei murdnud, et hein silt on, aga küllap tal oli isu. Ega meie oma häält aulikule erakonnale keela. Wäike Willu on küll alles nisa otsas, aga eks ema aita teda häält ikka erakonna kasti panna. Aga eks erakond mõista siis mulle oma poolt ka. Põlluribad — noh, olgu peale, ma olen nendega rahul. Aga heinamaad, noh, eks erakond ole ise oma silmaga näinud. Mis see maksab kõwereti rääkida — seal mõisal on wälja all kena aas — eks see kuluks mulle ära. Mis see häält tühi nüüd on, selle annan küll ja teinekord teen weel erakonna suu kibedaks. Aas on 134 postiwahet, see kuluks mulle offe nagu haige hamba peale ära.

Peale selle küüsid 34 Silmawee walla meest jeda aasam ad endale ja mitmed palusid, et pä-gana Tõhela Kustasele wõi Kikatsi Mardile sellest mitte jalatäit ei antaks.

Silmawee meeste kirjad olid ühte kimpu seotud ja peale kirjutatud: „Kõikidele teada anda isiklikult, et „Inimeste erakond“ nende soowid täpi pealt täidab.“

Wahuriu meeste kirjad olid pahemal pool lauaserwal raske tinatombu all.

Wõtan esimese pealt:

Alandlik palwe ja teadaandmine.

Eks ta ole, inimesel seisawad need asjad mee-les küll. Mul nagu walutaks praegugi weel tagu-mine tükk. Sellest on küll oma aastat 20—25 tagasi, aga meeles on nagu eilane päew. Mis ta wõis olla, ega eha weel küll kustunud ei olnud, waatan küll paremale, pahemale poole, aga wõi ja kõigi kuradi poole ikkagi näed. Ronin üle aia ja hakkas parajasti õunu wõtma. Seal ta nüüd on: kraest kinni ja kihendab: Ma sulle kuradi koerale tahan näidata. Ja ongi sealsamas puu all nahatäis käes, nii et paremat inimene ei oska soowidagi. Aga ega õunahimu sellepärast weel ka-dunud. Laadalt sai teisi toodud, aga, mis sa ütled,

usja teised täis, sest warid ju ikka sinna tuuaksegi. Kui nüüd suur ja wägew erakond nii soowilik oleks, siis oleks see pisuke asi nii teha, et mul iga sügise neid küll oleks. Eks ole ma nii mitugi kord üle aia mõisa aeda silmanud. Pagan wõtaks, kuidas nad puude otsta ometi mahuwad. Eks erakond amma seda aeda mulle, ega ma siis häältkki keela, mis ma ta'ga ikka teen. Wõi ma looll olen, et ta sellele annan, kes mulle midagi ei mõista. Küll nad nüüd teda hullupöõra tahawad. Aias on 345 õunapuud — need kuluks küll kõik ära. Ega see olekski hea, kui mõni teine ka weel saaks, tuleks aga tüli."

Wahurriust küsivad 77 meest mõisa rohkaeda endale. Kirja huniku peal oli erakonna asjaajaja märkus: „Wiibimata iga mehele isiklikult telegrammi teel teatada, et ta soow karwapealt täide-takse.“

Ma ei wiitsinud enam edasi waadata. Süütasin paberossi põlema ja heitsin pilgu asjaajaja peale, kes agarasti ankeedi kirju sorteeris.

„Teil tööd õige rohkesti!“ tähendasin ma.

Ta näitas käega kaela peale.

„Sitt jaadik. Ei ole ka ime, on ju rahwa ka-luks kogu rahwa asjad ajada.“ Noks.

Moodsa keiu nututaul 20. aastafajat.

(Wiisil: Kuldrannake!)

Pruutpärjake! Pruutpärjake!

Mil jaaksin kord ma mehele!
Ju walus lõhkeb minu rind,
Sest keegi mees ei kosi mind,
Waid külmalt möõda lähewad,
Mind põlgawad ja wihkawad
Ning nurka lõpuks jätawad!

Pruutpärjake! Pruutpärjake!

Mil jaaksin kord ma mehele!
Kord lubas wõtta inglane
Mind kodukanaks endale,
Kuid pani plehku, tibat ma
Siis ihaldasin korraga...
Ka see mind jättis istuma!

Pruutpärjake! Pruutpärjake!

Mil jaaksin kord ma mehele!
Ei Saksa poiss ka wõtnud mind,
Nüüd tuksub soomlasele rind,
Kuid ega seegi kosida
Wist mõtle ka, waid punuma
Ta paneb... Ma jään istuma!

Ämma Riik.

Talurahwa tarkus.

Linnasaks: — Mts see wafikas maksab?
Mulk: — Sii wafik? No, mis temä masjab?
Temä ei massa mitte midägi.
Saks: — Kuidas? Ei maksja midagi!
Mulk: — Ei massa.
Saks: — Mitte ühtegi kopikat?
Mulk: — Mitte ütte.
Saks: — Mispärast?
Mulk: — Temäle ei ole jo walitsuse poolt
pääraha ega muud massu weel pääle pant, mis
ädä tal massa om?

Agitaator: — Kuule, talupapa. Asutawa
Kogu walimised on ees. Kellele ja oma hääle
amad?

Mulk: — Ma ei saa teda kellegile anda.

A.: — Kuidas?

M.: — Mul läits küllmä õlut juwwen ääl ära.

Raudteel.

Mulk ronib suure pakiga, milles tubak Tal-
linna turu jaoks on, rongi peale, konduktor aga
käseb pakki bagaasji anda ehk rongilt maha
minna.

— Ega's ma ilma dokumentideta sõita saa,
weab ikka kõik ligi olema...

— No mitu ilma sul neid dokumenta siis on?

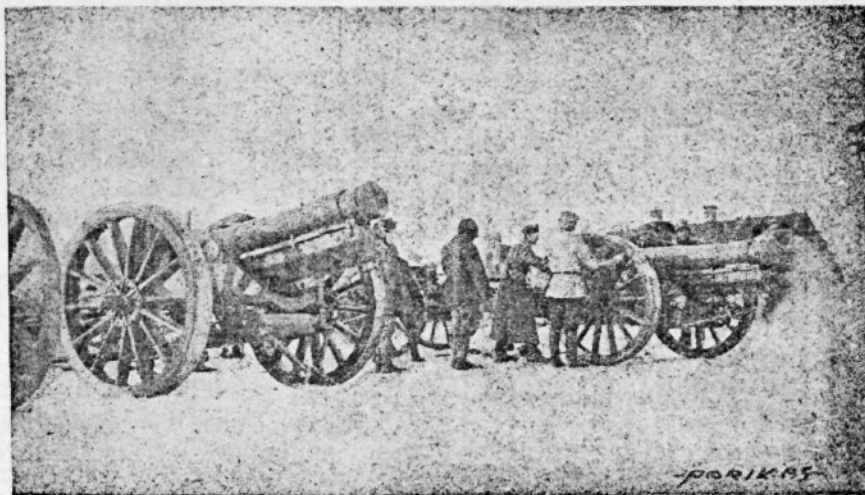
— Waata, siin: 1) iikutunnistus, 2) õõluba,
3) korteri luba, 4) maanteel sõitmise luba, 5) raud-
teel sõitmise luba, 6) püsiluba, 7) Tallinna sisse-
sõitmise luba, 8) ristimise tunnistus, 9) koera päitse-
täht, 10) rõugepanemise tunnistus, 11) „Maa-
liidu“ liikmetäht, 12) jää peale mahakukkimise
tunnistus tohtri käest, 13) wallakooli lõpetamise
tunnistus, 14) jalgratta luba, 15) jahwatamise tun-
nistus, 16) näpupass, 17) tapatalli täht, 18) Wene
sõjawäe attestaat, 19) walge pileet, 20) tsaari-
aegne pass...

— Hea küll, ütleb konduktor wahela, —
istu sisse.

Õhtul, peerutule walgusel, loeb koolis käija
perepoeg lehest Soome küllaliste wastuwõtmist Tal-
linna, kus walitsuse liikmed peaminister Päätsiga
eesotjas soomlasi terwitasiid. Perenaine, pealt kuu-
lates, ütleb haledasti: „No jah, no jah, om na
ää inimese kah, nee ülema, näe, peaminister wiis
efi neile terve lewä... Jah! Soome maal ollew
nalg, puukoori söowät tõije...“

Hans v. Käkä.

Meie fuurtükivägi.

Parikas' te fotograafia.

„Waprad wemmad, kallid kaimud.“

„... Nüüd on ka Eesti wa-
bariigis ametlikkude telegrammide
jaoks lühendaud aadressid välja
töötatud ja välja pandud. Selle
järele on peaminister — pemin,
sõjaminister — sõmin, sise-
minister — simin j. n. e.“

„Tall. Teat.“ nr. 57.

Waprad wemmad, kallid kaimud,
Ornad õeksed,
Tehke tubakate taimed,
Täitke peenraksed.
Waata, kuidas suitsu ajab
Piibus plütsikas,
Aewastades kurjalt kajab
Ahju-riitsikas.

Taara mägi õitseb ilus.
Sala sahinal.
Enamlane Wõõbsu wilus
Naerab kahinal.
Juba lööwad pungad lahti
Peremeeste käes,
Maksjudest ei saa nad mahiti
Walge-kaardi käes.

Eesti põllumeeste keskel
Põmin walitseb,
Linnas, wabrikus ja weskil
Tümin talitseb...
Kamin Eesti kaubamajas
Pragušid on täis,
Ammu suitsu välja ajas,
Mis sest saab? Küll näis...

Hans v. Kakk.

Kodaniku laul juurde paasapühäl.

Ma nägin eemalt tulema
Üht juuti nisuleiwaga;
Mu hambad olid hakkamas
Ja küüned külge kargamas.
Ei kaerakeesid taha ma,
Waid tahaks pisut nisu ka.
Kuid ma ei julge küsida,
Waid limpsan keelt ja nutan ka:

Oi, oi, miks pole mina juut,
Nüüd oleks nisu parkinud.
Kuusfada puuda, sellest ma
Wõiks kena pätsi saada ka.
Oh armas Aule, kodanik,
Sa kuule, kui üks surelik
Sind palub: anna suutäis ko
Mull' nisuleiba maitseada.

Ka mul nüüd pühad tulewad
Ja lapsed kurwalt waatawad,
Sest seal, kus enne saiapäts
Meil auras — seisab kaeraläts.

Ka meil on kombeks ammugi,
Et pühadeks ka laiasid
Me teeme, aga tänawu
Peab kaeru närima me suu.

Oh, Isjand Jumal, kuule Sa
Ja anna tarkust kotiga
Ministrile ja kõigile,
Siis jatkub nisu meilegi!
Siis rõõmsalt mune koksime
Ja nisuleiba maitseme,
Nii et meil rebenemas wats
Ja rõõmu tunneb sant ja faks.

Äma Rik.

Järgmine „Meie Matsi“ number ilmub laupäeval 12. aprillil 1919. aastal.